

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА
УКРАЇНИ**

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА “НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ “АГРООСВІТА”**

**ЗАТВЕРДЖЕНО
ДУ “НМЦ “Агроосвіта”
“18” 06 2013 р.**

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

ПРОГРАМА

**нормативної навчальної дисципліни
для підготовки молодшого спеціаліста
галузі знань 6.030601 “Менеджмент”
із спеціальності 5.03060101 “Організація виробництва”
у вищих навчальних закладах І–ІІ рівнів акредитації
Міністерства аграрної політики та продовольства України**

**Київ
“Агроосвіта”
2013**

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА
УКРАЇНИ**

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА “НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ “АГРООСВІТА”**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ДУ “НМЦ “Агроосвіта”

_____ І.М. Синявська
“ ” _____ 2013 р.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

ПРОГРАМА

**нормативної навчальної дисципліни
для підготовки молодшого спеціаліста
галузі знань 6.030601 “Менеджмент”
із спеціальності 5.03060101 “Організація виробництва”
у вищих навчальних закладах І–ІІ рівнів акредитації
Міністерства аграрної політики та продовольства України**

**Київ
“Агроосвіта”
2013**

УДК 331.45
ББК 65.247

Розробник програми:

Гудзенко М.К. – заступник директора з навчально-виробничої роботи ВП НУБіП України “Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової”;

Майданюк О.О. – викладач ВП НУБіП України “Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової”

Рецензенти:

Пастух М.С. – викладач Кіцманського технікуму Подільського ДАТУ;
Тефтьєв І.Л. – викладач Бобринецького технікуму ім. В.Порика Білоцерківського НАУ;

Філіпенко Ю.Д. – викладач ВСП “Новокаховський коледж Таврійського ДАТУ”

Обговорено та рекомендовано до видання навчально-методичною комісією методики навчання та інформаційно-методичного забезпечення підготовки фахівців із спеціальностей галузі знань “Організація виробництва” 05 червня 2012 року, протокол №1

Відповідальна

за випуск Трісунова Т.В., методист ДУ “НМЦ “Агроосвіта”

Редактор

Світельська С.Ф.

©Державна установа “Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів “Агроосвіта”

Всі права охороняються. Жодна частина цього видання не може бути відтворена в будь-якій формі без письмової згоди Державної установи “Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів “Агроосвіта”.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Охорона праці в галузі”

Галузь знань	0306 “Менеджмент і адміністрування”
Напрямок підготовки	6.030601 “Менеджмент”
Спеціальність	5.03060101 “Організація виробництва”
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Молодший спеціаліст
Нормативна чи вибіркова	нормативна
Семестр	4–5
Кількість кредитів ECTS	1,5
Кількість розділів	8
Кількість тем	8
Загальна кількість годин	54
Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин:	
Лекції	14
Практичні заняття	10
Самостійна робота	30
	екзамен
Форма підсумкового контрольного заходу	

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі” складена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи та Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 21.10.2010 р. № 969/922/216 “Про організацію та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах України”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 9 листопада 2010 року за № 1057/18352, та вимог Типової навчальної програми нормативної дисципліни “Охорона праці в галузі” для вищих навчальних закладів, яка затверджена заступником Міністра освіти і науки, молоді та спорту України 18.03.2011р.

Навчальна програма дисципліни “Охорона праці в галузі” розроблена з урахуванням того, що студенти освітньо-кваліфікаційного рівня “молодший спеціаліст” засвоїли головні положення нормативної навчальної дисципліни “Основи охорони праці”, а також окремі питання охорони праці із дисциплін професійного спрямування. Програма передбачає вивчення актуальних питань охорони праці для галузі господарської та економічної діяльності з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників.

Програмою обумовлено виконання практичних робіт з метою формування у майбутніх фахівців практичних навичок із гарантування безпечних умов праці на робочих місцях, а також передбачено самостійне вивчення теоретичного матеріалу, яке спрямовано на поглиблення професійно-практичної підготовки студентів, формування професійних компетенцій для здійснення ефективної професійної діяльності на виробництві. Під час вивчення дисципліни “Основи охорони в галузі” необхідно враховувати нові нормативні документи та законодавчі акти з охорони праці, сучасні досягнення науки і техніки в галузі охорони праці.

Предмет вивчення дисципліни: формування знань та умінь з правових і організаційних питань охорони праці, з питань гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки та пожежної безпеки, визначеного відповідними державними стандартами освіти, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліни “Основи охорони праці”, “Безпека життєдіяльності”, “Технологія галузі”, “Фізика”, “Хімія”, “Біологія”, “Основи екології” тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Міжнародні норми в галузі охорони праці.
2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в АПК.
3. Система управління охороною праці в АПК.
4. Травматизм та професійні захворювання в АПК. Розслідування нещасних випадків на виробництві.
5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності.
6. Основні заходи пожежної профілактики на об'єктах АПК.
7. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці в АПК.
8. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі ” є:

- формування у майбутніх фахівців (спеціалістів) умінь і компетенції для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду;
- усвідомлення нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці на робочих місцях.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Охорона праці в галузі” є:

- забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Засвоївши програму навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі”, спеціалісти мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуваннями вимог охорони праці та володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці:

- в організаційно-управлінській діяльності:
- здатність та готовність до врахування положень законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці під час виконання виробничих та управлінських функцій;
- здатність до організації діяльності у складі первинного виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- впровадження ефективного розподілу функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці в колективі;
- управління діями щодо запобігання виникнення нещасних випадків, профзахворювань та аварій на виробництві;

- впровадження організаційних і технічних заходів з метою поліпшення безпеки праці, профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань;

- у виробничо-технологічній діяльності:

- обґрунтування і розробка заходів щодо безпечного обслуговування обладнання;

- обґрунтування і розробка заходів щодо попередження професійних захворювань, нещасних випадків;

- обґрунтування і розробка заходів щодо попередження виникнення пожеж.

- 1.3. Після вивчення дисципліни студенти повинні **знати** :

- міжнародні норми в галузі охорони праці;

- основні законодавчі акти про охорону праці;

- правила та види соціального страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві, страхові тарифи, виплати;

- органи державного нагляду та громадського контролю за станом охорони праці, їх функції та права;

- вплив шкідливих факторів на організм людини, їх нормування;

- заходи щодо попередження дії шкідливих факторів на організм людини;

- вимоги безпеки під час обслуговування комп'ютерної техніки;

- причини ураження електричним струмом та система заходів безпечної експлуатації електроустановок;

- причини пожеж;

- організаційні та інженерно-будівельні заходи пожежного захисту;

- вимоги до евакуації людей з будівель.

Уміти:

- працювати з нормативно-правовою документацією з охорони праці;

- застосовувати отримані знання у практичній діяльності;

- оцінити безпечність обладнання за окремими чинниками;

- оцінити умови праці за окремими чинниками;

- впроваджувати організаційно-технічні заходи з метою поліпшення умов праці та попередження виникнення нещасних випадків, аварій та професійних захворювань.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години, підсумковий контроль успішності навчання проводиться у вигляді екзамену.

Структура навчальної дисципліни є орієнтовною. Під час складання навчальних програм викладачі можуть вносити обґрунтовані зміни та доповнення в зміст програмного матеріалу і розподіл навчальних годин за темами в межах бюджету часу, відведеного навчальним планом на вивчення дисципліни. Внесені зміни та доповнення до тематичного плану повинні бути

обговорені на засіданні циклової комісії і затверджені заступником директора з навчальної роботи.

2. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема		Обсяг годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи			
№	назва	лекції	практичні	самостійн е вивчення	разом
1	2	3	4	5	6
1.	Вступ. Міжнародні норми в галузі охорони праці	2		3	5
2.	Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в АПК	2		3	5
3.	Система управління охороною праці в АПК	2		3	5
4.	Травматизм та професійні захворювання в АПК. Розслідування нещасних випадків на виробництві	2	4	6	12
5.	Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності	2		2	5
6.	Основні заходи пожежної профілактики на об'єктах АПК	2	4	3	9
7.	Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці в АПК	1		4	5
8.	Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві	1	2	5	8
Всього		14	10	30	54

3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Вступ. Міжнародні норми в галузі охорони праці

Соціальне партнерство (соціальний діалог) в охороні праці. Соціальне партнерство як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення охорони праці. Соціальний діалог в Європейському Союзі.

Охорона праці як невід’ємна складова соціальної відповідальності. Визначення та основні принципи соціальної відповідальності. Стандарт SA 8000 “Соціальна відповідальність”. Міжнародний стандарт ISO 26000 “Настанова по соціальній відповідальності”. Вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності.

Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці. Охорона праці – частина соціальної політики ЄС. Директиви ЄС з охорони праці. Рамкова директива 89/391/ЄС “Про введення заходів, що сприяють поліпшенню безпеки та гігієни праці працівників”.

Трудові норми Міжнародної організації праці. Конвенції та Рекомендації МОП. Основні Конвенції МОП в галузі охорони праці.

Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці. Основні напрямки співробітництва. Організація Об’єднаних Націй. Всесвітня організація охорони здоров’я. Міжнародна агенція з атомної енергії. Міжнародна організація праці. Європейський Союз. Співдружність незалежних держав.

2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі АПК

Закон України “Про охорону праці”. ДНАОП 0.00-1.31-99 “Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин”. Гігієнічна класифікація умов праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин (ДСанПіН 3.3.2-007-98). Положення про розробку інструкції з охорони праці (НПАОП 0.00-4.15-98).

3. Система управління охороною праці в галузі АПК, її складові та функціонування

Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Забезпечення функціонування та побудова СУОП в агропромисловому підприємстві. Положення про СУОП, структура та зміст його розділів.

Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. Політика в галузі охорони праці. Планування.

Впровадження і функціонування СУОП. Перевірки і коригувальні дії. Аналіз з боку керівництва.

Орієнтовний розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців агропромислового підприємства. Пріоритет функцій гарантування безпеки. Ефективність функціональної структури СУОП.

Планування заходів з охорони праці. Види планування та контролю стану охорони праці. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій. Облік і аналіз показників охорони праці. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій. Мета та основні параметри планів. Аналітична та оперативна частини плану.

Інтегровані системи менеджменту в галузі охорони праці. Основні складові інтегрованої системи менеджменту. Функціональні та організаційні особливості.

Системи управління охороною праці в АПК. Мета та принципи функціонування. Організаційна та функціональна структури СУОПГ.

Регіональні системи управління охороною праці, мета, принципи та основні функції. Служби охорони праці місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

4. Травматизм і професійні захворювання в АПК. Розслідування нещасних випадків

Загальні положення та визначення. Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків. Обставини, за яких проводиться розслідування.

Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом.

Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Розслідування нещасних випадків. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи.

Розслідування та облік аварій на підприємствах АПК. Розслідування інцидентів та невідповідностей.

Особливості розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру.

Дослідження та профілактика виробничого травматизму. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин. Основні причини виробничих травм і професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Методи дослідження виробничого травматизму.

Основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі.

Практичне заняття

Перевірковий розрахунок природного освітлення.

Практичне заняття

Розслідування нещасного випадку на агропромисловому підприємстві.

5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності

Загальні поняття про умови праці. Стан умов праці на підприємствах АПК. Шкідливі фактори на агропромислових підприємствах. Загальна характеристика захворюваності працівників підприємств АПК. Загальні вимоги до виробничих і побутових приміщень, виробничих процесів та виробничого обладнання.

Фактори, що впливають на стан здоров'я та формують умови праці. Характеристика професії та умов праці робітників агропромислового виробництва. Поліпшення стану виробничого середовища, зменшення важкості і напруженості трудового процесу.

Вимоги до персоналу і санітарно-побутове забезпечення робіт. Вимоги до розміщення обладнання та організації робочих місць.

Атестація робочих місць за умовами праці. Загальні положення. Організація роботи з атестації. Вивчення факторів виробничого середовища і трудового процесу. Принципи та основи гігієнічної класифікації праці. Гігієнічна оцінка умов праці. Оцінка технологічного рівня та організаційного рівня робочого місця. Документація з атестації робочих місць. Складання карти умов праці. Методика проведення фотографії робочого дня. Критерії для оцінки умов праці. Розмір доплати залежно від фактичного стану умов праці. Фактори для підтвердження права на пільгове пенсійне забезпечення.

6. Основні заходи пожежної профілактики на об'єктах АПК

Класи виробничих і складських приміщень з вибухової та пожежної небезпеки. Вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів.

Протипожежні перешкоди. Гарантування безпечної евакуації персоналу. Пожежна безпека технологічного устаткування, електрообладнання, систем опалення, вентиляції. Державний пожежний нагляд. Пожежна профілактика під час проектування і експлуатації агропромислових об'єктів, будинків, споруд, технологічного обладнання.

Пожежна сигналізація і зв'язок. Засоби гасіння пожеж. Протипожежне водопостачання. Первинні засоби пожежогасіння. Автоматичні засоби пожежогасіння на об'єктах АПК.

Практичне заняття

Розробка інструкції з охорони праці для професії (за галузевим спрямуванням).

Практичне заняття

Розробка заходів пожежної профілактики на об'єктах АПК.

7. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці в галузі АПК

Органи державного нагляду за охороною праці. Основні принципи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Держгірпромнагляд. Права і відповідальність посадових осіб Держгірпромнагляду. Перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду у сфері промислової безпеки та охорони праці.

Проведення державного нагляду за охороною праці. Види та основні параметри проведення наглядових заходів.

Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці, їх основні обов'язки і права. Повноваження і права професійних спілок у здійсненні контролю за додержанням законодавства з охорони праці.

8. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві

Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування.

Суб'єкти та об'єкти страхування. Види страхування. Страховий ризик і страховий випадок. Фонд соціального страхування від нещасних випадків. Правління Фонду. Виконавча дирекція Фонду. Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів. Джерела фінансування Фонду. Страхові тарифи. Страхові виплати. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків. Обов'язки Фонду. Права та обов'язки застрахованої особи. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника.

Практичне заняття

Методи аналізу, прогнозування, профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI, введення в дію з 01.07.2013 р.

Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII із змінами та доповненнями.

Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII із змінами та доповненнями.

Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V із змінами та доповненнями.

Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. №994.

НПАОП 0.00-4.03-04 “Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці”: наказ Держнаглядохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151.

НПАОП 0.00-4.15-98 “Положення про розробку інструкцій з охорони праці”: наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998р. №9.

НПАОП 0.00-6.03-93 “Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві”: наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.

Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, профзахворювань і аварій на виробництві, затв. Постановою Кабінету Міністрів від 30. 11. 2011р № 1232.

Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці, затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008 р.

ДБНВ.2.5-28-2006 “Природне і штучне освітлення”.

ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.

ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого Шуму, ультразвуку та інфразвуку.

ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації.

ДСТУ 2293-99 “Охорона праці. Терміни та визначення основних понять”.

ДБН 2.09.04-87 Адміністративні та побутові будівлі.

Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці, затверджені Головою Держгірпромнагляду 7.02.2008р.

Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС “Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників”.

Конвенція МОП187 “Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці”.

Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – “Настанова по соціальній відповідальності”. ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.

ДНАОП 0.00-1.31-99 Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин.

ДСанПіН 3.3.2-007-18 Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин.

Основна література

Ткачук К.Н., Халімовський М.О., Зацарний В.В. та ін. Основи охорони праці: підр. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444 с.

Протоєрейський О.С., Запорожець О.І. Охорона праці в галузі: навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.

Основи охорони праці: підр. / За ред. проф. В.В.Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 480 с.

Русаловський А.В. Правові та організаційні питання охорони праці: навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет “Україна”, 2009. – 295с.

Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: навч. посіб. з тестовим комплексом на CD/За ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167с. + компакт-диск.

Гогіташвілі Г.Г., Карчевські Є.Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367с.

Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

Теплов А. Ф. Охрана труда в отрасли хлебопродуктов: підр. – М.: Агропрмиздат, 1990.

Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. – Л.: Афіша, 2001.

Катренко Л.А. Охорона праці: підр. – Суми: Університетська книга, 2009.

Додаткова література

Ткачук К.Н., Зацарний В.В., Сабарно Р.В., Каштанов С.Ф., Мітюк Л.О., Третьякова Л.Д., Ткачук К.К., Чадюк А.В. Охорона праці та промислова безпека: навч. посіб. / За ред. К.Н. Ткачука і В.В. Зацарного. – К., 2009.

Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І.П. Пістуна. – Львів: Тріада плюс, 2010. – 648с.

Охорона праці (практикум): навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І.П. Пістуна. – Львів: Тріада плюс, 2011. – 436 с.

Серіков Я.О. Основи охорони праці: навч. посіб. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 227с.

Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: підр. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.

Березуцький В.В., Бондаренко Т.С., Васьковець Л.А. та ін. Лабораторний практикум з курсу “Основи охорони праці” / За ред. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с.

Жидецький В.Ц. Охорона праці користувачів комп’ютерів: навч. посіб. – Л.: Афіша, 2000.

5. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюється згідно з системою організації навчального процесу. Формою підсумкового контролю є екзамен.

Для підсумкової діагностики успішності навчання використовуються тестовий, усний контроль, модульний контроль. Також поточний контроль здійснюється під час виконання практичних робіт, індивідуальних завдань (описових робіт (ОР), розрахунково-графічних робіт (РГР), розрахункових робіт (РР), аналітичних робіт, написання рефератів), контроль за засвоєнням певної теми. Форму проведення поточного контролю і систему оцінювання визначає відповідне відділення.

Підписано до друку 01.07.2013 р.
Умов. друк. арк. 0,6
Наклад 83 прим. Зам. № 58

Видавництво “Аграрна освіта”
Технікумівська, 1, смт Немішаєве
Бородянського Київської
тел. 04577-41-2-69

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єкта видавничої справи ДК № 1310